

NATROPIE

obrotowy podmiot wiodący, karkuskiej

klasę obrotowy
pracuje jako tokarz

POETA

który świat chciał pchnąć na nowe tory

(w 150-tą rocznicę urodzin)

O Adamie Mickiewiczu wiecie na pewno немало. Któż nie zna „Ody do młodości“? — Kto nie deklamował „Powrotu Taty“, wyjątków z „Pana Tadeusza“, czy „Konrada Wallenroda“?

Czy jednak wiemy wszyscy, że Mickiewicz był nie tylko wielkim poetą, ale i człowiekiem czynu?

* * *

— Już jako student brał żywy udział w tajnych organizacjach młodzieżowych, za co został uwięziony przez zaborczy rząd carskiej Rosji i skazany na opuszczenie Ojczyzny. W Rosji, gdzie przebywał prawie 5 lat, przyjaźnił się z postępowymi działaczami rewolucyjnymi. W latach późniejszych, na emigracji w Szwajcarii i Francji, wspiera natchnionym słowem czynem ruchy wolnościowe różnych krajów.

* * *

Było to w roku 1848 — „Wiesna Ludów“, bunt wszystkich uciskanych. Europa zapalała się rewolucjami. Lud włoski chwycił za broń przeciw austriackiemu ciemniemu. Mickiewicz jest już w Rzymie. Tworzy z Polaków — emigrantów Legion do walki o niepodległość Polski, o wolność narodów, o równość społeczną, o braterstwo Słowian.

Niemili papieżowi, zwalczany przez zacofaną arystokrację polską powstaje zaczątek Legionu. Garsnkę oddanych sprawie patriotów prowadzi Mickiewicz do walki o lepszy świat. Wyruszają z Rzymu, „by na Florencję, Mediolan, Czechy — do Krakowa iść“. Maszerują wśród okrzyków: „Niech żyje Polska! Niech żyją wolne Włochy! „Niech żyje Adam Mickiewicz!“ — To manifestuje powstający lud włoski. Odpowiada mu Mickiewicz. I oto na ulicach Łodzi zatrzymują ich płomienne dźwięczne słowa, a jakie bliskie, jakie dobrane!

Młodzież włoska wita posiwiątego przywódcę Legionu... „Oda do młodości“!

* * *

Choć Legion nie osiągnął zwycięstwa, Adam Mickiewicz pracuje dalej.

* * *

Rok 1849. Jak niegdyś wileńskich kolegów — tak teraz skupia ten nieugięty człowiek, zapalony płomieniem postępowych zasad, bliskich ideowo cudzoziemców. Tworzy i redaguje w Paryżu francuski dziennik międzynarodowy „Trybuna Ludów“, który walczyć będzie słowem przeciw despotyzmowi wielkich mocarstw, wyzyskowi ze strony bogaczy, przeciw zacofa-

niu, przeciw wszelkiemu uciskowi, o sprawiedliwość społeczną, o wolność powszechną i braterstwo ludów.

W stu niemal artykułach walczył Mickiewicz piórem publicysty „O nowy ład“ w Europie, oparty na zasadach, które sam określił jako socjalistyczne.

„Poczucie socjalizmu — tłumaczył w jednym z artykułów — jest popędem ducha ku lepszemu bytowi, nie indywidualnemu, lecz wspólnemu i solidarnemu.“

Niegdyś wierzył poeta, że aby ulepszyć świat wystarczy pracować nad sobą, dążąc do osobistej doskonałości i siły. Teraz jest wyznawcą poglądu, że „lepszy świat“ zbudowany być może wtedy, gdy zmieni się dotychczasowy ustrój polityczny i społeczny i to nie na drodze powolnych przemian, ale w sposób odważny, rewolucyjny.

Podstawą przyszłego ustroju jaki ma zapanować wśród zbratanych wolnych narodów, ma być rzeczywisty udział całego ludu w życiu publicznym.

Kiedyś w okresie pisania „Dziadów“, ogarnięty miłością do Ojczyzny, uważał Mickiewicz, że Polska ma do wypełnienia posłannictwo dziejowe jako umęczony „Chrystus Narodów“.

— Głęboki polityk z r. 1849 wie, że sprawa Polska jest częścią sprawy ogólnoeuropejskiej i tylko wspólne solidarne działanie wszystkich pragnących wolności — może dokonać zmian.

* * *

Niestety ucicha nad Europą burza rewolucji „Wiosny Ludów“. Upadają walki niepodległościowe, przyćmiewają bunty społeczne. Wzmaga się ucisk. Policja paryska, będąca na usługach reakcyjnego rządu francuskiego, zakazuje wydawania „Trybuny Ludów“.

Ale nie łatwo złamać nieugiętego Polaka. którego już młodość zahartowała i rozpalila pragnieniem ogromnym — „pchnięcia świata na nowe tory“...

„Wszakże tu tryumf zlego — pisze do przyjaciela Chodźka — nie jest ostateczny. Prawda nie ginie i co dobrego zostało w duszach naszych, doczeka się chwili odzicia“.

Gdy w roku 1855 wybuchła wojna rosyjsko — turecka Mickiewicz jeszcze raz próbuje słowo, przekucie w czyn.

Wyjeżdża do Konstantynopola, by tam organizować Legion Wschodni. Niestety śmierć przedwczesna w tymże roku przerywa zaczęte prace.

* * *

W 150-tą rocznicę urodzin poety — bojownika. Polska Ludowa cześci Jego pamięć.

CZY HARCELERZY WALCZY?

Zadałeś mi poważne pytanie. Rozumiem o co Ci chodzi. Tęsknisz do pokoju, do braterstwa między ludźmi. Pragniesz tego.

Już Ci nie wystarczają marzenia Twoje własne i wszystkich chłopców i dziewcząt podobnych do Ciebie.

Patrzysz dokoła, słuchasz co się dzieje na świecie, myślisz co trzeba zrobić, żeby nikt nie mógł doprowadzić do wojny wbrew woli tysięcy prostych ludzi, żeby nie potrzebowali strajkować robotnicy we Francji, żeby nie pomiatało murzynami w Ameryce, żeby wszyscy ludzie żyli z własnej pracy, a nie cudzą bogacili się?

Chcesz żeby tak było, — i prawie już rozumiesz, że to nie przyjdzie bez walki.

A walczyć o sprawę, to stanąć przeciw tym, którzy chcą inaczej. Rozbroić ich jeżeli są silni, nie pozwolić wrosnąć w siłę jeżeli są rozbrojeni...

Wczoraj jeszcze myślałeś, że braterstwo przyjąć może drogą pokoju. Chcesz być pewien, że się go nie wyrzekasz wybierając dziś drogę walki. — Bądź zupełnie spokojny. Historia, która nazywa się „mistrzynią życia“ mówi nam, że nic nowego i słusznego nie powstało bez walki.

Pomyśl o Jarosławie Dąbrowskim i Kościuszcze, Bemie i Mickiewiczu, o szarych ludziach pracy, którzy myślą i czynem mówią dziś „nie“ światu niesprawiedliwości i krzywdy.

Czy nie oni właśnie zmieniają świat na lepsze, czy nie są bojownikami prawdziwego braterstwa?

Potrzeba Ci tylko odpowiedzieć na to pytanie, żebyś odnalazł raz na zawsze mocną łączność między Twoimi wczorajszymi marzeniami a dzisiejszą ciężką naszą pracą, którą budujemy nie tylko lepsze jutro Polski, ale i wszystkich ludzi na świecie.

Młodzież harcerska a „Czyn Kongresowy“

Naczelnictwo Z. H. P. otrzymało pismo od Hufca Harcerzy Kraków—powiat, następującej treści:

Do
Naczelnictwa Z. H. P.
w Warszawie

Komenda Hufca Harcerzy Kraków—powiat przysłała w załączeniu deklarację uchwaloną na Radzie Hufca w dniu 21. XI. br. dotyczącą pracy harcerzy w związku ze Zjednoczeniem Partii Robotniczych.

DEKLARACJA

Wszyscy ludzie pracy w naszym Kraju pracą chcą uczcić wielki akt Zjednoczenia Ruchu Robotniczego.

Przed wszystkim my, młodzież zorganizowana w Hufcu Harcerzy Kraków — powiat, chcemy z całym Narodem również dać wyraz głębokiemu przeżyciu tego faktu, chcemy wspólnie radować się wraz z naszymi

rodzicami i dlatego podejmujemy na swoim odcinku nasz czyn harcerski.

Zebrań w dniu 21 listopada br. na Radzie Hufca, deklarujemy się imieniem całej młodzieży harcerskiej Hufca, oddać szereg godzin pracy dla naszych szkół, niezależnie od planowanej i podejmowanej już rocznej pracy przy zieleńcach i naprawie dróg.

W akcję tę będziemy się starali wciągnąć młodzież szkolną niezorganizowaną ze szkół, przy których są nasze drużyny.

Czuwaj!

Rada Hufca
(20 podpisów)

A oto wyjątek z okólnika Śląsko-Dąbrowskich Chorągwi Harcerek i Harcerzy w Katowicach z dnia 1-go grudnia br.

Do
Komend Hufców Harcerek i Harcerzy.

W związku z Kongresem Zjednoczeniowym Partii, Komendy Śląsko-Dąbrowskich Chorągwi Harcerek i Harcerzy postanawiają wziąć udział w Czynie Kongresowym i w jego ramach podjąć akcję wyposażenia świetlic Domów Dziecka naszego województwa w biblioteki oraz gry, zabawki, materiały świetlicowe itp.

W tym celu wzywamy wszystkie Hufce oraz drużyny harcerskie i zachęcamy do zakupienia co najmniej jednej książki za pieniądze, zdobyte drogą akcji zarobkowej, specjalnie na ten cel poświęconej.

Ten skromny czyn podjęty przez nasze Chorągwie, pozwoli nam godnie uczcić akt połączenia dwu przodujących partii i będzie równocześnie wyrazem naszej Służby Polsce.

W akcji tej nie może zabraknąć żadnej jednostki!

KIERMASZ

12 Drużyna Harcerzy
im. Jasińskiego

Do
5 Drużyny Harcerzek
im. Konopnickiej
w miejscu

Kochane Druhny!

Pozazdrościliśmy Wam Waszego zeszłorocznego kiermaszu świątecznego i w tym roku chcemy urządzać podobny razem z Wami. Ponieważ mamy najwyższej trzy tygodnie czasu, prosimy o wspólną Radę jutro lub pojutrze.

Czuwaj!

Za Radę Drużyny
Sekretarz (—)

5 Drużyna Harcerzek
im. M. Konopnickiej

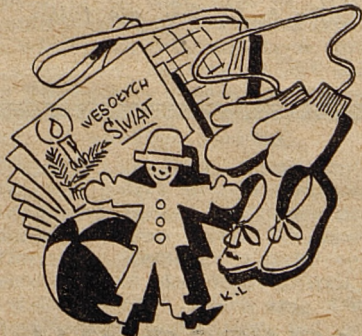
Do
12 Drużyny Harcerzy
im. Jasińskiego
w miejscu

Kochani Druhowie!

Dziękujemy za list. Już o Waszych projektach kiermaszowych słyszaliśmy od chłopców. Byłoby z Waszej strony bardzo nieładnie urządzać go bez porozumienia z nami, bo my szykujemy się od dawna. Nie byłoby sensu robić w jednej szkole dwa odrębne kiermasze. Radę proponujemy jutro o godz. 16-tej.

Czuwaj!

Za Radę Drużyny
(—)

CO POSTANOWIŁA RADA —
(czyli jak porządnie zorganizować imprezę)

1. Kiermasz jest wspólną pracą obu drużyn. Przygotowania wchodzi w program zajęć zastępów.

Odpowiedzialna za całość jest: Dh. Hala W. od harcerzek i Dh. Jerzy F. od harcerzy.

Zgodę szkoły już mamy. Trzeba uzgodnić termin i wszystkie szczegóły.

2. Kiermasz odbędzie się 21 i 22. Aflsze z zapowiedzią i wykazem, co będzie można kupić, wywiesić trzeba w ciągu najbliższego tygodnia.

Przygotowują harcerze.

3. Do dnia 18-go drużyny dostarczają wszystkie rzeczy.

4. **HARCERKI DAJĄ:**

20 artystycznych kart świątecznych z wycinankami

10 maskotek z filcu

- 4 pary pantofelków dzieciennych
- 4 pary rękawiczek
- 6 torebek wyszywanych dla dzieci na chusteczki
- 20 piątek gałgankowych
- 3 wyprawki dla lalek
- 3 łóżeczka lalczyne
- 1 pokoić z meblami
- 10 różnych zwierzątek wypychanych
- 5 lalek.

HARCERZE DADZĄ:

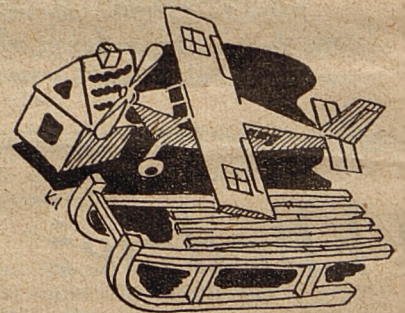
- 2 pary saneczek
- 3 pary ślizgów
- 6 samolotków latających
- 16 bączków ze szpulek
- 4 komplety bierek
- 3 warcaby i inne zabawki

5 zapałczo-gaśników do świeczek.

5. 19-go odbędzie się komisja, która obejrzy wszystko i wyznaczy ceny.

Do komisji zaprosimy Panią od robot.

6. Druhowie przygotowują stoły. Druhny ubierają salę i ustawiają zabawki.

7. Na sali będzie ubrana choinka.

8. Dh. Hala i Dh. Jerzy poradzą się w Spółdzielni jak najlepiej zorganizować sprzedaż, płacenie i kontrolę. — Wszystko musimy dokładnie zapisywać.

9. Przy kasie będzie ktoś starszy.

10. Obie drużyny wyznaczają dyżur służbowych na cały czas. Odpowiedzialni wyznaczają im pracę w czasie kiermaszu. — Robota musi iść sprawnie. Dh. Hala i Dh. Jerzy będą doglądać całości.

11. Z pieniędzy zarobionych pokryje się wyłożone koszty. Czysty zysk dzieli się równo między obie drużyny. $\frac{1}{4}$ pošemy na pomoc strajkującym robotnikom.

12. Po kiermaszu zrobimy wspólną radę, omówimy wyniki i ocenimy — czy potrafilismy prawdziwie po harcersku zorganizować wszystko.

Grudzień miesiąc mickiewiczowski.

24-go przypada 150-letnia rocznica urodzin wielkiego poety. Przypominamy o tym czytając na zbiorach:

„Ode do Młodości“, wiersz „Do Lelewela“, wyjątek z „III części Dziadów“, wyjątki „Z ksiąg Pielgrzymstwa Narodu Polskiego“.

* * *

Najwyższy czas pomyśleć o tym jak sobie i innym zorganizować gwiazdkę. Co urządzi drużyna? Co może zrobić każdy sam, żeby nasi bliscy znaleźli pod choinką wykonane własnoręcznie miłe upominki.

„CZYN KONGRESOWY“

Teren melduje:

Zgodnie z powziętą uchwałą na Radzie Mysłowickiego Hufca Harcerzy (Chorągiew Śląsko-Dąbr.) — w dniu 19. 11. 1948 r. drużyna funkcyjnych, złożona z członków Komendy Hufca, drużynowych i przybocznych w liczbie 24 osoby, podjęła „Czyn Kongresowy“ z okazji połączenia partii politycznych i w dniu 26. 11. br. przepracowała wspólnie z górnikami w kopalni „Mysłowice“ jedną dniówkę na dole.

Z pracy harcerzy górnicy i sztygarzy byli zadowoleni, wyrażając podziw dla ofiarności i sprawności z jaką harcerze pracowali. Wielu z dumą podkreślało, że mają również synów w harcerstwie.

Zarębek z przepracowanej dniówki przeznaczono na budowę Centralnego Domu Młodzieży w Warszawie.

Równocześnie drużyna funkcyjnych postanowiła wydać na dzień Zjednoczenia obu Partii gazetkę ścienną, obrazującą życie górnika w kopalni.

Wzywamy za Waszym pośrednictwem inne Hufce do spełnienia Czynu Kongresowego.

Czekamy na dalsze meldunki!

Fabryka Aparatur Termicznych
ROMAN POŚLAWSKI
BIELSKO, UL. 1-go MAJA 36

Elektryczne wyposażenie dźwigów
Aparatura wyłącznika niskiego napięcia
Piece indukcyjne do topienia metali

Wyłączna sprzedaż przez

**Centralę Handlową
Przemysłu Elektrotechnicznego**

Biurowo Sprzedaży Aparatów Elektrycznych:
Warszawa, ul. Kotuszyńska 4

Komu możemy przygotować gwiazdkę?

Młodszym klasom w naszej szkole.

Domem dziecka w naszym mieście, czy powiecie, których adresy dostaniemy w Inspektoracie Szkolnym.

Szkołom na terenach przyczółkowych, za pośrednictwem miejscowych Inspektoratów Szkolnych:

Woj. Kieleckie

Kozienice, Opatów, Stopruć, Iża. (Inspektorat w Starachowicu) Sandomierz.

Woj. Rzeszowskie

Dębica, Kolbuszowa, Jasło.

Woj. Śląsko-Dąbrowskie

Racibórz, Koźle.

Warszawa

Pułtusk, Grzeszczyn, Maków, Ostrolęka, Sochaczew.

Woj. Krakowskie

Nowy Targ, Nowy Sącz.

Woj. Szczecińskie

Bystrzyca, Kołobrzeg.

Woj. Olsztyńskiego

Wszystkie Inspektoraty

Woj. Łódź

Łęczyca.

Woj. Białostockie

Augustów, Łomża, Szemcien.

Żołnierzom W. O. P.-u.

Świetlicom żołnierskim

w porozumieniu z miejscowymi obwodami i kołami T. P. Ż.

Harcierzom Polskim we Francji

na adres:

Komenda Główna Z. H. P. we Francji 23, rue Taitbour Paris IX-e

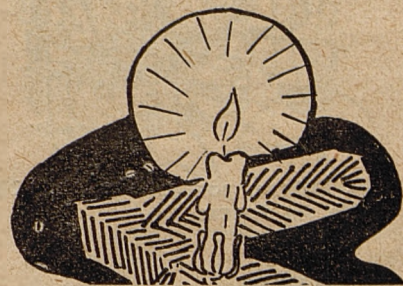
Adresy Harcerzy z Francji:

1. Błaszczuk Stefan, Escauptox Nr. 24, rue de Verdun — par Fresnes3 (Nord).
Drużyna Harcerek im. „Jadwigi Markowej“ w Paryżu 7 rue Culon PARIS IV
2. Stefański Eugeniusz, Groupe B Nr. 2, Montigny — en — Ostre-

Pomagamy urządzić zabawę choinkową.

Dostarczymy zabawki, książki i wyreperowaną odzież. Jeżeli się da, zorganizujemy zabawę i przedstawienie.

Prześlemy pomoce szkolne i zebrane książki.

Przemyslemy zamiast na gwiazdkę życzenia — paczki świąteczne, książki i gry do świetlic na Nowy Rok.

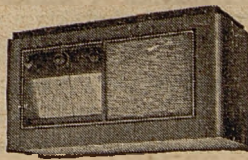
Jeżeli jesteśmy na miejscu w porozumieniu z T. P. Ż. — tem umilimy ich wieczornice.

Prześlemy braterskie życzenia. Niech ich krzepi w trudnym okresie — nasza serdeczna myśl.

Radiotechnik naprawia wszelkie aparaty

poleca LAMPY i CZĘŚCI RADIOWE
KATOWICE, Mikołowska 17

TELEFON
335-82

Filateliści!

Bogaty wybór znaczków i przyborów filatelistycznych poleca

Dom Filatelistyczny

Jan Witkowski

POZNAŃ św. Marcja 18/1

Telefon 27-88 — Zał. 1926 r.

Na prowincję wysyłamy cenniki

Sprawność pokojówki

Czego dowiedziały się Biedronki, „Pieczone gołąbki nie lecą same do gąbki“

— Ala, przyznaj nam sprawność pokojówki. Przecież my to wszystko umiemy — prosiły „Biedronki“. Niedawno sprawiły sobie mundury i marzyły o sprawnościach.

— Dobrze, powiedziała Ala. Namyśle się jeszcze.

* * *

EKWIPUNEK

Widocznie się namyśliła, bo już na następnej zbiórce „Biedronki“ otrzymały ćwiczenia. Wypisać „ekwipunek“ niezbędny „pokojówce“ do porządków świątecznych.

Szczotka do zamiatania, do szorowania, śmietniczka, ścierki...

— Napisz: „do mycia podłogi i do kurzu“.

— I suknia.

— A do szyb miękki papier.

— I wiórki do podłogi.

— Dość. Teraz wszystko to trzeba kupić.

— Mydło i bielidło — do szorowania.

— Nie szorujcie tylko posadzki. ani drzwi bielidłem, klepki dębowe ciemnieją, a olejna farba schodzi — przestrzegła Ala.

— Dobrze.

— Co dalej.

— Denaturat do przecierania szyb.

— Ech — lepiej wodą, to taniej.

— Tak, ale spirytusem łatwiej.

— No dobrze — teraz: proszek do szorowania zlewu i wanny. Sidel do czyszczenia klamek. — Albo kreda z odrobiną amoniaku.

— Chyba już wszystko?

— A papier do wyłożenia szuflad i pluskiewki?...

— Prawda!

Cały spis oddany został Ali.

— Zdaje się dobrze. Sprawdzę to jeszcze w domu — powiedziała.

— A teraz będzie gra. Wyobraźcie sobie, że sprzątam ten pokój. — Każda kolejno powie, co trzeba robić. Jedno po drugim, jakbyśmy układały plan pracy. Zaczynaj Ala... potem Zosia...

— Najpierw zrobię porządek w szafie i w szufladzie. Wyczyszczę ubrania. Wytrę kurze, wyrzucę wszystko, co niepotrzebne — zaczęła Ala.

— To ja potem zdejmę firanki i obrazki, wyniosę pościel i makatkę do trzepania.

— Ja wystawię krzesła i zdejmę kłosz z lampy i odkurzę sufit i ściany.

— A wcześniej jeszcze schowasz wszystko ze stołu — i otworzysz okno — wtrąciła Ala.

— No pewnie.

— „No pewnie“ — to ma jeden minus.

— Ja teraz myję szyby, okna i drzwi.

— Odkurzam wszystkie meble. Zamiatam i szoruję podłogę.

— A ja pastuję, przecieram meble terpentyną.

— A ja zawieszam czystą firankę i makatkę. Zaścielam łóżko.

— Ja czyszczę klamki. I chyba już.

— A podłoga!

— Jeszcze nie wyschła!

— Ach ty spryciaro — śmieje się Ala — która wszystko skrzętnie notuje.

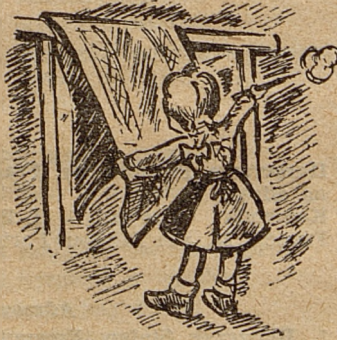
— I co jeszcze.

— Nic. Aha, jeszcze obrazki i trochę choiny do tego garnka na stole...

KTO CHCE MIEĆ POKOJÓWKĘ?

— Świetnie. — Kropka. Zapisane. Moja mama to jeszcze sprawdzi. Jutro odbije się na maszynie i każda z was według tego planu zrobi w domu porządki świąteczne w jednej przynajmniej izbie.

— Alu, jesteś bezlitosna — jęknęła Zosia.

— A kto chce mieć pokojówkę — ja czy wy? Ja nie, bo już mam.

— My, my chcemy — piszczał zastęp.

— Pieczone gołąbki nie lecą same do gąbki — westchnęła zabawnie Iza.

JAK ALA „MĘCZYŁA“ JESZCZE „BIEDRONKI“

Przyniosła na zbiórkę różne pisma jak: „Kobieta“, „Moda i życie“, „Przyjaciółka“ i kazała dziewczynom wyszukać praktyczne wskazówki przydatne dla sprawności.

CZEGO DOWIEDZIAŁY SIĘ „BIEDRONKI“

— Ze dywany i kilimy czyszczą się świetnie kwaszoną kapustą.

— Ze z szerokiego i długiego pasa pergaminowego papieru złożonego w „harmonijkę“ wychodzi ładny abażur na wiszącą lampę.

Trzeba tylko umieścić na drucie, nad żarówką, na którym zwisa krążek 7 cm. średnicy ze sztywnego kartonu i spiąć go szpilką w stożek. A potem ściągnąć harmonijkę nitką i związać nad stożkiem.

Ze gałązki choiny lub nawet innego drzewa, obwieszono małymi kolorowymi, pawimi oczkami, tworzą ładne bukiety świąteczne.

Pawie oczko:

Kolory:

Zielony — Niebieski

Czerwonny — Pomarańczowy

Żółty — Błękitny

Uwaga: Kolory takie, jak lila, różowy i błękitny — nie wychodzą ładnie.

Co czyta zastęp?

O życiu wielkiej Polki, patronki wielu drużyn, dowiedzie się z ciekawej książki H. Bobińskiej — „Maria Curie — Skłodowska“.

* * *

A kogo z Was interesują wyprawy naukowe, dalekie morskie podróże, niech zajrzy do książki Cz. Centkiewicza — Wyspa mgieł i wichrów.

* * *

Pisarz węgierski Molnar w barwnej powieści „Chłopcy z placu Broni“ daje obraz z życia chłopców w wielkim mieście.

Przeczytajcie. Warto!

* * *

Jeżeli mówimy o życiu młodzieży wielkomiejskiej, to przypominam, że polska autorka Halina Górka napisała również na tym temat dwie piękne powieści — „Chłopcy z ulic miasta“ i „Nad Czarną wodą“, obie trzeba przeczytać.

* * *

„Młoda Gwardia“ — A. Fadijewa zapozna Was z historią walki podziemnej z okupantem niemieckim, prowadzonej przez grupę młodzieży radzieckiej w małym miasteczku Zagłębia Donieckiego.

W warsztacie u harcerek

PIŁECZKA GAŁGANKOWA

Zwiąż mocno na krzyż dwa pąteczki dług. 4 — 5 cm. Na ten krzyżak nawijaj pocięte w paski galgany tak, żeby zrobił się okrągły, ścisły kłębek. Najlepiej nadają się na piłeczki stare pończochy cięte okrągłym węzłem w długi pas. Gotowy kłębek obszyjesz ładnie kolorowymi »cwiartkami«, (rys. 1.), lub obciągniesz barwną welną.

Formy wytnij najpierw z papieru:

Nitki »osnowy« otoczą gęsto piłkę w kierunku »południków«. Przymocowany na obu »biegunach!« »Wątek« z kolorowej welny przepieciesz gęsto jak równoleżniki, okrążając przy tym każdy południk jak na rysunku 2.

BĄK ZE SZPULKI

Przetnij dużą szpulkę i umieść sztywno na mocnym równo wyciętym pątyku. Wytnij otwór w krążku sztywnego kartonu i przyklej go do obciętej

szpulki. Wypróbuj bąka. Jeżeli »dobrze chodzi«, pomaluj go olejną lub wodną farbą i rozsmaruj bezbarwnym lakierem lub gumą arabską.

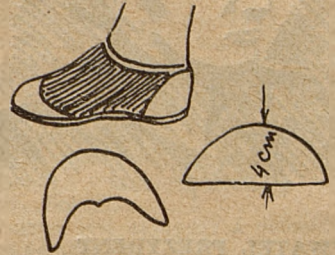

JUGOSŁOWIAŃSKIE PANTOFELKI

Zrobią je łatwo d'la młodszych, lub d'la siebie te z Was, które umieją robić skarpety na drutach.

Z mocnej welny, o ile się da łączonej z knotową bawełną, robimy część skarpety, jak na rysunku.

Podszywamy podszewkę kawałkiem filcu lub płótna.

Piętę i palce wzmacniamy naszyciem filcowym, lub sztywnej welny. (Wymiar dobierz do nogi).

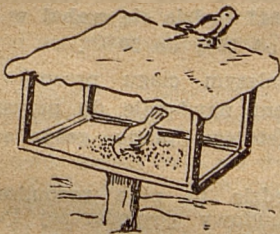
Takie pantofle ciepłe i miękkie nadają się doskonale do podróży d'la starszych i na domowe tupki d'la dzieci.

Czy pamiętamy o ptakach?

— Słuchaj Jurek, czy przygotowałeś coś na dzisiejszą zbiórkę zapytał Józek?

— Owszem. Myślałem właśnie o „wiernych“ ptakach, które nie odlatują do ciepłych krajów i pozostają u nas przez całą zimę. Gdy śnieg pokryje ziemię nie mają wtedy co jeść.

— No i co z tego?

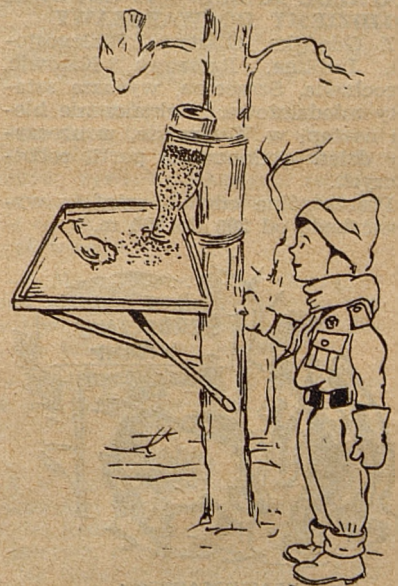
— Jak to co. W związku z tym nasunął mi się projekt, by zrobić kilka karmików i postawić w naszym ogrodzie szkolnym oraz parku, ale zdaleka od miejsc ruchliwych, by przechodnie nie ploszyli jedzących ptaków.

— Doskonale, dobry projekt — krzyknął Janek — powiedz nam Jurek jak je zrobić?

— Rzecz bardzo prosta. Na następną zbiórkę przyniesie każdy z nas kilka listewek, deseczek, litrowych flaszek, drutu oraz małych karmików według wzorów jakie tu narysowałem. Pierwszy jest bardzo prymitywny, drugi natomiast jest praktyczniejszy, bo nie grozi mu zasypanie śniegiem. Nawet myślałem o tym, by pod daszkiem przybić jeszcze kilka listewek, na których mogłyby siadać ptaki, kryjąc się przed zawieją śnieżną.

— Dobrze! — wtrącił Józek — ale co będziemy im dawać jeść?

— I o tym też myślałem — odrzekł Jurek. — Pan nauczyciel mówił nam podczas lekcji, że ptakom w zimie można dawać owies, pszeno, nasiona słonecznika, suszone jagody leśne oraz okruszynki z chleba. Tych ostatnich przecież nie brak po każdym drugim śniadaniu w naszej szkole. Dlatego porozumiemy się z harcerkami i wyznaczymy dyżury na cały miesiąc i będziemy codziennie regularnie dawać pokarm naszym ptakom, bo w przeciwnym razie nie przyzwyczajają się do zrobionej przez nas „jadalni“. A więc

chłopcy na następnej zbiórce robimy karmiki! Dobrze!

— Dobrze, dobrze — krzyknęli wszyscy chórem.

WIEM

co się dzieje
na świecie

OBYWATEL PREZYDENT O ADAMIE MICKIEWICZU

„Mickiewicz jest i na zawsze będzie bliski narodowi, ponieważ w życiu jego i dziełach górował ponad wszystko głęboki nurt ludowy.

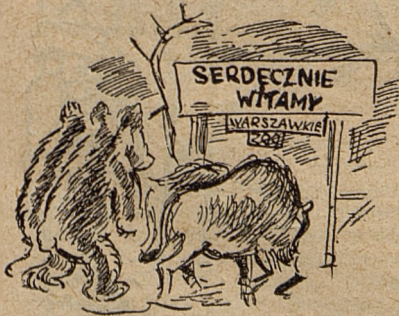
Umiał dojrzeć tę prawdę wielką, że szczerą i prawdziwą miłość dla Ojczyzny ujawnia się najpełniej w głębokim i rewolucyjnym internacjonalizmie“.

NAPRZÓD MARSZ — 15 GRUDNIA DOJDDZIEMY DO WARSZAWY

Z Gdańska, Olsztyna, Białegostoku, Lublina, Rzeszowa, Katowic, Wrocławia, Szczecina, wyruszą sztafety młodzieżowe. Zakończenie biegu nastąpi w Warszawie, w uroczysty dzień zjednoczenia partii robotniczych.

Poszczególne odcinki sztafety wynosić będą od 200 do 500 m.

MATEMATYKA

5 żubrów = 6 kosi, 4 białe niedźwiedzie, 8 wielbłądów i 30 bobrów. 3 dziki = 3 pawie.

Takie umowy zawarło polskie Ministerstwo Leśnictwa z Danią i ZSRR.

Co mówi ojciec Jurka?

Mam Wam harcerze opowiedzieć co to będzie za święto 15 grudnia.

Zebycie to dobrze zrozumieć, trzeba przypomnieć dawne czasy.

Już dawno myśleli robotnicy, że trzeba zmienić ustrój, żeby było na świecie lepiej, sprawdził się.

»Wszyscy staśmy do walki, usuńmy kapitalistów i zaczynamy budować nowe życie« — mówili.

Przestraszyli się kapitaliści i zaczęli się starać, żeby nie doszło do takiej walki. Przekonywali robotników, że sami wprowadzą powoli zmiany na lepsze, dopuścili posłów robotniczych do sejmu, podnieśli pensje w niektórych fabrykach. Stało się wreszcie tak, jak chcieli — robotnicy znaleźli się nie

w jednej, a w dwóch różnie wybierających drogi grupach.

I czasem zdarzało się, że: »towarzysz stawał przeciw towarzyszowi, brat, przeciw bratu«.

Kapitałiści zacierali ręce. O to im właśnie chodziło!

Tak było w Polsce przez 50 lat.

My robotnicy PPS-owcy uciskani jak dawniej, coraz lepiej rozumieliśmy, że nasza partia powinna walczyć razem z partią komunistyczną o wspólny cel. Tak stało się po wojnie, kiedy PPR i PPS stanęły obok siebie do pracy w Polsce Ludowej. Ta praca przekonała nas raz jeszcze, jak wiele zła dawało dawne rozbięcie, przekonała co warta jest jedność.

Rozprawiliśmy się z dawnymi błędami, podajemy sobie ręce. Już na zawsze! Żeby prędzej i lepiej budować sprawiedliwe dobre życie w Polsce.

I dlatego myślę, że dzień naszego robotniczego zjednoczenia, będzie i waszym harcerskim świętem — świętem całej Polski.

Zbudujemy CDM

Już w przyszłym roku staną pierwsze budynki CDM-u. Za kilka lat Centralny Dom Młodzieży będzie jednym z najpiękniejszych obiektów nowej, i odbudowanej Warszawy.

Nie wystarczy jednak czekać na dzień, kiedy będzie można na przykład usiąść w wielkiej teatralnej sali Teatru Młodzieży. Trzeba już teraz przyczynić się do jego budowy.

W całej Polsce młodzież urządzać

będzie wieczornice, kiermasze, czy inne imprezy na rzecz CDM-u.

Obowiązkiem i ambicją każdej drużyny, każdego hufca powinien być czynny udział w tym zadaniu.

Naczelnictwo ZHP wysyła do wszystkich hufców okolic w sprawie współpracy w tym zakresie z ZMP i SP.

Mamy dwa miesiące czasu. Zabierajmy się do roboty!

ZAGŁĘBIE RUHRY ZNÓW W RĘKACH NIEMIECKICH

Anglosasi wbrew umowom i sprzeciwowi Francji postanowili oddać zakłady przemysłowe Zagłębia Ruhry dawnym właścicielom. W ten sposób wielcy przemysłowcy, niedawni czynni hitlerowcy, będą mogli znów zbroić Niemcy do wojny.

MÓWI OBYWATEL PREZYDENT

... „Nie ulega już dziś wątpliwości, że plan produkcji przemysłowej w 1948 r. zostanie znacznie przekroczony i że wzrost produkcji przemysłowej w r. 1948 w stosunku do r. 1947 będzie się wahał w granicach od 25% do 30%“.

W dalszym ciągu przemówienia Prezydent nawiązuje do przyszłego sześcioletniego planu gospodarczego:

„Będzie to plan rozbudowy i przebudowy gospodarczej Polski. W wyniku tego planu zmieni się całkowicie struktura gospodarcza kraju, przekształcając Polskę w kraj przemysłowo - rolniczy.

... W ciągu sześciu lat uruchomionych zostanie kilkaset nowych zakładów przemysłowych...

... Plan sześcioletni postawi przed nami olbrzymie zadanie całkowitej likwidacji nędzy i wiekowego zaniedbania Polski...

Kto więcej i lepiej

(Od specjalnego wysłannika „NA TROPIE”)

Dziś zainteresujemy się naszymi starszymi kolegami, tymi, którzy biorą czynny udział w młodzieżowym wyścigu pracy.

Oczywiście nie wszystkimi na raz. Bo gdybyśmy chcieli poznać samych tylko przodków pracy, no, na przykład we Wrocławiu — w którym właśnie jesteśmy — to musielibyśmy zużyć kilka dni na to, żeby im tam gdzie są zatrudnieni złożyć wizyty. Niedługo kończy się V etap młodzieżowego wyścigu pracy. Zanim zobaczymy zwycięzców na uroczystościach zakończenia, odwiedzimy ich w fabryce.

— Kolego! Wybieracie się do PAFAWAGU?*) Weźcie nas z sobą. Podobno jest tam najlepiej w całym Wrocławiu, a nawet na Dolnym Śląsku zorganizowane współzawodnictwo.

Wsiadamy w „trójkę” i jedziemy. Stop! Tu wsiadamy. Dalej pieszko 10 minut drogi.

Ale nie zawsze tak będzie. Robotnicy PAFAWAGU i sąsiadującego z nią „Archimedes”, pracują nad zniwelowaniem terenu, kładą szyny i tramwaj niebawem będzie dojeżdżał pod same fabryki. Praca honorowo. Koła ZMP też w tym biorą udział. Zobowiązały się wziąć na „swoją rachunek” kilkaset metrów toru.

Kolega Ruciński, przewodniczący sekcji młodzieżowej Zw. Zawodowców, wprowadza nas do huczacej maszyny krainy, w której rodzą się wozony. O jej, co za szum! Ile ciekawych rzeczy do oglądania!

Ale my mieliśmy się zająć ludźmi więc nie będziemy oglądać dokładnie hali, w której buduje się węglarki.

Oto idzie ku nam Stanisław Tybulski, ZMP-owiec, ślusarz montażowy. Ma 24 lata, przyjechał do Wrocławia z Modlina. Już się tu zadomowił, ożenił się z ładną dziewczynką z Wyszkowa.. Właśnie Stanisław Tybulski wymyślił nowy sposób pracy. I wiecie ile procent normy zaczął wyrabiać od czerwca? 731.

— Jak?

— Zwyczajnie — odpowiada głośno, aby przekrzyknąć maszyny. — Szablony były za wysoko i 70-kilowy kątownik ciężko było we dwóch dźwigać. Zabierało to dużo czasu i energii. Prosiłem, żeby szablony opuścić 30 cm, w ziemię i teraz bez trudu sam na nie ładuję kątownik.

Oglądamy ciężką, żelazną szynę (ten kątownik) i coś, jakby żelazny wąski stół (szablony) przy którym pracują spawacze. Wynalazek prosty i jak bardzo skuteczny.

* * *

— Oto kol. Stanisław Tocholski. Ma lat 21, przyjechał z Ostrzeszowa (Poznańskie). Jest drobny, szczupły,

ruchliwy, mówi chętnie o swych 400 proc. normy, które wypracowuje przy prostownicy szyn.

Jak osiąga swój doskonały rezultat?

— Punktualnie, pilnuje się pracy, materiał jest na czas dostarczany. To cała tajemnica.

* * *

Potem rozmawialiśmy z 22-letnim kol. Tadeuszem Krauzem, chłopem wielkim, energicznym i upartym. Majster z początku nie chciał się zgodzić na ulepszenie proponowane przez kol. Krauzę. Ten jednak nie dał za wygraną. Postawił na swoim. Teraz pracę, którą dawniej wykonywało sześciu robotników, robi trzech w takim samym czasie. Każdy z nich zarabia dwa razy więcej, niż dawniej. A tamci trzej przeszli do innej roboty i też są zadowoleni.

* * *

Mniej zadowolony jest kol. Leonard Przybylak, 20-letni spawacz, warszawiak. Wyrabia 330 proc. normy, zarabia około 15 tysięcy zł., nikogo nie ma na utrzymaniu. Mieszka z rodziną. Zaczął się uczyć muzyki, ale przerwał, bo twierdzi, że go nie stać na płacenie 500 zł. miesięcznie. Ha, bywają i tacy.. A może to tylko rozmożenie nieporozumienia w rozmowie, przez to, że tak maszyny huczają?

* * *

Nie możemy pisać o wszystkich poznanych przez nas młodych robotnikach, którzy często lepiej pracują niż starsi. Jeszcze tylko o jednym, dobrze? Bo tak malowniczo wygląda, zupełnie jak nurek w skafandrze.

Ale to tylko zachlapany na stalowy kolor kombinezon i maska ochronna kol. Alojzego Adamskiego, czynią takie wrażenie.

Bo kol. Adamski jest malarzem. W specjalnej „kamerze”, która wygląda jak latający w hali hangar, opryskuje się węglarki z „rozpylaczy” farbą, której składniki są szkodliwe dla zdrowia (dlatego kamera i maski). Oczywiście kol. Adamskiego też mają odcień niebiesko stalowy i uśmiechają się do nas wesoło, gdy ich właściciel stylem telegraficznym tłumaczy:

— Przecięcie 500 proc. Ostatnio 696 proc. Zarobek 42 tys. 800 zł. — Dawniej, „aby tylko robota szła”. Teraz przez zaoszczędzenie sobie czasu. Żeby żadnego zbędnego kroku nie zrobić...

— Czy to wszystkie pytania? Bo mnie się bardzo śpieszy...

Hop! Już nie ma „nurka”, z kamery szumi „rozpylacz”, którym ze względu na zbliżającą się gwiazdkę postanowił pobić swój dotychczasowy rekord.

M. Karasiówna.

*) PAFAWAG — Państwowa Fabryka Wagonów.

Chcemy być przyjaciółmi naszego pisma

czy już wszystko jest w porządku?

Kiedy Stasiak, zastępowy „Sokolów” dostał do rąk 16-ty numer „Na Tropie” ucieszył się bardzo. Będzie miał temat na zbiórkę zastępu. Przecież wszyscy jego chłopcy czytają pismo. Zbiórka była rzeczywiście ciekawa. Obrali sobie temat: „Który z trzech ostatnich numerów „Na Tropie” jest najlepszy? Dlaczego?”

Pierwszy zabrał głos Janusz, kronikarz zastępu:

„Stanowczo ten łzeci, 16-ty. Już dawno nie było takiej wspaniałej gawędy, jak ta o naszych radzieckich kolegach. A jak ciekawie opisane ich życie”.

— „Zapomniałeś o Jacku i Wacku. Jak to czytałem, to jakbym sam był w kopalni” — krzyknął Włodek, najmłodszy „Sokół”.

16-ty numer jest najlepszy z numerów powakacyjnych.

* * *

Innego zdania były „Lilie”. Zosia kategoricznie twierdziła, że najlepszy był 15-ty. Bardzo jej się podobał artykuł pt. „Jakiej chcemy u nas” i 1-szy odcinek „W Toporzyskach”.

Dziewczęta z zastępu przyznały jej rację. Klóciły się tylko o to, który z artykułów w 16-tym numerze najbardziej im się podobał. Jadzia obstawała przy „Zbiórce zastępu”, „Pasteur czy Pstrowski”, a Halina zachwycała się naukowym artykułem „Halo... Halo...”, choć jej najlepsza przyjaciółka Zosia uważała, że jest za trudny.

* * *

Męska „20-a” i żeńska „15-a” mają wspólną Radę Drużyny. Jednym z punktów porządku dziennego jest „pożyteczność” „Na Tropie” w pracy drużyny”. Wiesiek sekretarz mówi:

— „Jest duży postęp w piśmie, ale jeszcze dużo trzeba zrobić. Dlatego „Na Tropie” nie zamieszcza prac czytelników, żywych, ciekawych, reportaży z naszej pracy. Przecież można się wiele od nich nauczyć, a z błędów wyciągać wnioski.”

— „Moje dziewczęta się skarżą, że pismo nie jest żywe, że tyle w nim moralów...” — mówi przyboczna Zosia, ale przerywa jej Jurek:

— „Jeśli o to chodzi, to ostatni numer jest już prawie dobry...”

* * *

A w domu Harcerza przy ul. Łazienkowskiej Nr. 7 w Warszawie radzi Komitet Redakcyjny. Jak uczynić pismo lepszym, pożyteczniejszym w terenie, jak dogodzić najmłodszemu „Sokolowi” i sekretarzowi Wieškowi?

Druhny i Druhowie. Przesyłajcie nam dużo listów z uwagami, krytyką i pomysłami. Piszcie, czy jesteście na dobrym tropie, co mamy zmienić, a co zostawić. CZEKAMY!

Dzwoni telefon w Naczelnictwie. „Tu redakcja, napiszcie nam coś o harcerzach na Ziemiach Odzyskanych“.

Pisze harcerz do „Na Tropie“: „Chciałbym wiedzieć, czy w innych drużynach mają takie kłopoty jak my“

Czy sprawność „przyjaciela lasu“ nie jest za trudna? Jacy chłopcy i dziewczęta ją zdobywają? Jak im się udało? — głowią się instruktorzy i instruktorki w Naczelnictwie.

Co myśla, jak pracują, co chcą wiedzieć harcerze i harcerki z całej Polski — pytamy się nieraz, siedząc przy biurkach w naszym świeżo odmalowanym Domu Harcerskim w Warszawie.

I dlatego bardzo potrzebna jest Harcerska Służba Informacyjna. Powinna ona znaleźć miejsce w pracy każdego hufca, wielu drużyn i zastępów. Zastępy zdobywają zespołową sprawność redaktora i dziennika na każdy, kto choć raz sam pracował zdobywa sprawność reportera i korespondenta. Przygotowujemy więc nowe sprawności.

Niekoniecznie trzeba umieć ładnie pisać, żeby zdobyć sprawność H.S.I. jak korespondenta czy reportera. Zato prasowe dla tych, którzy lubią wypracowania, układanie wierszy, lub chcą przysyłać artykuły i wzmianki do cism.

INSTRUKCJA H. S. I. NR. 2 (dla drużyn) Sprawności Harcerskiej Służby Informacyjnej

Zadania.

H. S. I. spełniać powinna 4 zadania dla całego Związku.

1. Dostarczać wiadomości o życiu drużyn i hufców konieczne dla dobrej pracy Wydziału Programowego Naczelnictwa.
2. Zasilac aktualnym materiałem nasze pisma harcerskie.
3. Pomagać w dostarczaniu wiadomości o naszej pracy wszystkim zainteresowanym (prasa, radio itp.)
4. Pomagać w przekazywaniu drużynom ciekawych wiadomości organizacyjnych i ogólnych.

Zgłoszenia do zdobywania sprawności.

1. Sprawności H. S. I. zdobywane być mogą:
  - a) przez poszczególne harcerki i harcerzy za zgodą drużynowej (go).
  - b) przez zastępy obejmujące służbę informacyjną teren hufca (za zgodą hufcowej (wego)).
  - c) przez pełniących funkcje instruktorów (poziom instruktor).
2. Rozkaz Naczelnictwa znosi funkcje referentów H. S. I. przy hufcach i drużynach

Prace w ramach sprawności nie mogą być traktowane jako odrębne funkcje — wszyscy dawni referenci winni przystąpić do zdobywania sprawności.

3. Każdy kto przystępuje do zdobywania sprawności nadsyła zgłoszenie do ref. H. S. I. Naczelnictwa Z. H. P. wg załączonych wzorów.

Załączenia i wywiadanie

Zgłaszam swój udział (imie i nazwisko) w pracach H.S.I. w zakresie sprawności korespondenta, reportera

.....dnia.....1948r. miejsce podpisu

Dane

1. Nazwisko i imię
  2. Adres (przy każdej zmianie zawiadomić H.S.I. przy Naczelnictwie Z.H.P)
  3. Wiek
  4. Szkoła lub miejsce pracy
  5. Stopień harcerski (funkcja (owszelkich zmianach Informować H.S.I)
  6. Jaki zna język obcy
- Zgoda drużynowa (w wypadku gdy działalność obejmuje cały hufiec, hufcowana)

4. H. S. I. przesyła natychmiast potwierdzenie zgłoszenia. Data potwierdzenia rozpoczyna okres zdobywania sprawności.

Naczelnictwa Z.H.P. U. zgłoszenia.....
Wydział Prasowo-Wydawniczy H.S.I.

Potwierdzenie załączenia

Druh (na).....

Z dniem dzisiejszym rozpoczął zdobywanie sprawności „KORESPONDENTA“
Zdobywanie sprawności trwa 10 miesięcy.
Zaswiadczenie służby równocześnie za legitymację Harcerskiej Służby Informacyjnej i upoważnia Druha (nę) Zastep do zbierania wiadomości harcerskich na terenie swojej drużyny (hufca)

Zyczymy więc owocnej pracy

Czuwaj!

Warszawa, dnia 22. II. 1948r.

Kier. Wydz. Prasowo-Wydawniczego Kier. Działu Organ.

Hufcowa

Zdobywanie sprawności — Program sprawności obejmuje wykonanie zadań nadsyłanych kolejno przez ref. Naczelnictwa.

1. Zdobywanie sprawności odbywa się drogą stałej łączności korespondencyjnej z referentem H. S. I. przy Naczelnictwie przez punktualne wypełnianie 8 miesięcznych zadań.

Zadania obejmować będą:

- a) dostarczenie wiadomości o pracy dowolnej lub na zapotrzebowanie,
- b) czynne czytelnictwo „Na Tropie“ lub pisma instruktorskiego (udział w konkursach, ankietach, ocena numerów itp., przysyłanie artykułów),
- c) służbę prasową — informacyjną dla swojej drużyny lub hufca (przegląd prasy harcerskiej, gazetki ścienne itp.),
- d) zdobywanie wiadomości i umiejętności fachowych w oparciu o wytyczne programowe Naczelnictwa Z. H. P.,
- e) nasłuch radiowe — współpracę z referentem radiowym

2. Sprawność indywidualna „korespondenta“ i zespołowa „redaktora“ nie wymaga zdolności literackich.

Przy sprawności „dziennikarza“ (zbiorowa) i „reportera“ (indywidualna) oceniana będzie nie tylko treść i punktualność wypełniania zadań, ale i forma literacka.

Przyznawanie sprawności.

1. Sprawność H. S. I. przyznaje hufcowa (y) na podstawie wniosku referenta H. S. I. Naczelnictwa.

H. S. I. — DZIAŁA

Napływają zgłoszenia do sprawności H. S. I. Otwieramy więc naszą stałą kolumnę w „Na Tropie“. Będziemy odpowiadać, za listy podawać informacje i zadania miesięczne.

Na początek podstawowe instrukcje i pierwsze grudniowe zadania.

INSTRUKCJA

(załącznik)

Zadanie miesięczne.

Każde zadanie miesięczne ma jak by dwie części:

Pierwsza:

Stale się powtarzająca, to nadsyłanie wiadomości o życiu i pracy drużyny i hufca w okresie miesiąca.

Druza część:

To specjalne polecenia i zadania inne co miesiąc i nie zawsze jednokowe dla każdego korespondenta.

A teraz uwaga! Zaczynamy!

Zadanie grudniowe

„Grudzień, miesiąc choinki“

1. Przyślij wiadomości: Jak urządziła gwiazdkę twoja drużyna (hufiec) sobie i innym? Co ciekawego działo się u was w ciągu tego miesiąca?

„Poznajemy się bliżej“

(zadania a, b — do wyboru)

2. a) **Opowiedz jak najwięcej o szkole, w której pracuje twoja drużyna.** Opis lub plan budynku! Ilość klas i młodzieży?

Ciekawe szczegóły: pracownie? radio? organizacje szkolne itp. Obrazki z życia szkoły.

- b) **Opowiedz o otoczeniu, w którym pracuje twój hufiec.** Wasza dzielnica miasta, wieś lub miasteczko.

Urządzenie komunikacyjne, większe zakłady pracy, ważne instytucje itp.

Obrazki z życia mieszkańców. — Rozrywki itp.

Napisz, dlaczego warto przyjechać do was na wycieczkę lub obóz i jaka służba byłaby dla twego otoczenia najbardziej pożyteczna.

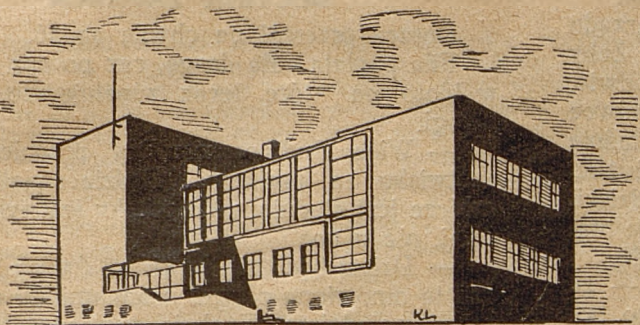
Termin nadsyłania zadania grudniowego — na adres: Referat H.S.I. przy Naczelnictwie Z.H.P., Warszawa, Łazienkowska 7. **upływa dnia 10 stycznia.**

Nadesłane odpowiedzi omówimy w numerze styczniowym „Na Tropie“.

H.S.I. czeka na dalsze zgłoszenia do sprawności ze wszystkich Chocragwi i Hufców.

Co słyhać u nas . . .

DOM HARCERSTWA ŻYJE

Gdy wyszedłem z trolejbusu »B« (popularnie zwanym »betką!«) zobaczyłem piękny biały dom. W pierwszej chwili nie poznałem »Domu Harcerstwa«. Jakże inaczej wyglądał on jeszcze przed pół rokiem. Teraz już nie widać żadnych śladów zniszczenia.

Na drzwiach tabliczka: Dział Programowy. Odbywa się konferencja. Słucham uważnie, aha... To konferencja w sprawie nowych stopni harcerskich. Padają niezrozumiale trochę słowa: »wpływ wychowawczy, korekcja, transmisja w teren, perspektywa wychowawcza«.

— Jak druha przykleiła ten obóz? Przecież to Chorągiew białostocka, a nie łódzka — irytuje się trochę druha, który robi sprawozdanie z akcji letniej. Speszona druha przykleja krążek w odpowiednie miejsce na dużej mapie Polski. Takich map jest tutaj kilka. To pracuje wydział akcji letniej.

Na pierwszym piętrze mieści się kancelaria główna. Już na korytarzu słyhać stukot maszyn. Tutaj załatwia się całą tak zwaną »papierkową« robotę.

Dzisiaj jest wiele pracy. Nic dziwnego, przecież pisma z całej Polski przejrzeć i załatwić to bardzo duża robota.

Duża sala. Uważnie słuchają prelegenta uczestnicy Ogólnopolskiego Kursu Ideologicznego. Słyhać tylko szelest przewracanych kartek notatników. Padają słowa:

»Socjalizm, naród, ustrój społeczny, wychowanie przez pracę, harcerstwo!«

W przerwach między wykładami widać dyskutujące gromadki.

Kilkudziesięciu uczestników kursu wroci do swych chorągwi i hufców z nowym zapasem wiedzy o Polsce i o tym jak harcerstwo powinno Jej dziś służyć.

W »prasowym« natrafiamy na zebranie Komitetu Redakcyjnego »Na Tropie«. W niedużym pokoju jest trochę ciasno. Jedna z druzhen ostro krytykuje artykuł, który ma być umieszczony w następnym numerze. Rozpoczyna się dyskusja.

Robi się mrok. W pokoju zapalają się lampy. Chociaż oficjalna godzina urzędowania minęła, w niektórych Wydziałach pracuje się nadal. Pracuje maszynistka (tyle mam dzisiaj pracy), nad obliczaniem ślęczy ktoś z Działu Skarbowego a w Dziale Programowym konferencja jeszcze trwa. Dom Harcerstwa pracuje.

Kto ich prześcignie?

Olśtyn postanowił w tym roku przodować w pracy harcerskiej. O rozpoczęciu roku harcerskiego, tak nam pisze korespondent HSJ:

»W dniu rozpoczęcia pracy harcerskiej podzielono nasze hufce na grupy. Każdej z grup przydzielono odmiennie zadanie do wykonania. Po wykonaniu zadań złożono następujące meldunki: — «

Pierwsza grupa: 45 harcerzy pracowało na terenie szkoły nr. 4. Odczyszczono plac, zasypano schron, naprawiono chodnik.

Druga grupa: 60 harcerzy i harcererek. W ramach Służby Zdrowia przeprowadzono wywiad higieniczny we wsi Gietkowo. Wywiad dotyczył higieny studzien.

Trzecia grupa: 60 harcerzy, 54 harcererek. Oczyszczanie parku i zakładanie koszy na śmieci.

Czwarta grupa: Wieczór rozrywki i kominiek poświęcony HSP.

A inne hufce?

TORZYM TORZYM?

800 mieszkańców w tym 300 dzieci. Gdzie?

W głębi Ziemi Lubuskiej mieści się małe miasteczko Torzym i duży Dom Dziecka.

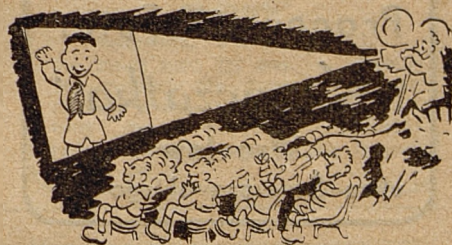
W tym domu dzieci się uczą. Pracują w swoim gospodarstwie i mają własną drużynę harcerską.

Drużyna ta dzielnie się spisuje. W czasie lata, podobnie jak inne, zdobyła sprawności HSP, a obecnie pracuje nad prowadzeniem świetlicy dla wszystkich mieszkańców Domu.

**Introligator
M. OLSZEWSKI
KATOWICE
ul. Kościuszki 11 - Tel. 313-68**

Oprawia: księgi i broszury. - Nakleja: mapy i tablice. - Wykonuje: segregatory, skoroszyty, teki, albumy i tp.

„Czerwony krawat“ w Domu Harcerstwa

»Czerwony krawat« to tytuł filmu radzieckiego wyświetlonego w »Domu Harcerstwa«.

Oglądali go pracownicy Naczelnictwa, instruktorzy i instruktorki Komendy Chorągwi Warszawskich i Mazowieckich, którzy przybyli na »Wieczór Przyjaźni Polsko - Radzieckiej!«

Przyjemnie było posłuchać pieśni w wykonaniu Chóru Harcerskiego oraz poezji radzieckiej.

W „TOPORZYSKACH”

(Ciąg dalszy)

Teraz z kolei Irka i Fila przestały cośkolwiek rozumieć. Zdumione patrzyły na wójta, to na zaczerwione lice a'istki.

— W gminie jest koło Towarzystwa Przyjaciół Dzieci — zaczął tłumaczyć wójt.

— Ch. T. R. D. — odpowiedziała Wanda.

— Ja, jako prezes, dałem pismo do Zarządu do Krakowa, że chcemy zrobić dzieciniec. Żeby nam tu przystali jakąś nauczycielkę albo dwie. Ze owszem, gmina zapłaci. I dwór na Resztówce też jest pusty. Jak się się patrzy. Więc właśnie te obywatelki przyjechały, ale chcą wyjeżdżać, bo nie mają zabawek, ani książek dla dzieci. A we dworze, prawda, krzesel ani stołów nie ma.

— I myszy są straszne — szepnęła Hała.

— Więc ja tak myślę — ciągnął wójt — że jak jedne chcą a drugie nie chcą, chyba to tak będzie, żeby te co chcą ten dzieciniec nam zrobiły. I takie pismo obywatelki do Krakowa od naszego koła zawiozą.

Skończył i wyciągnął nogi, wyraźnie zmęczony długą przemową.

— Widzisz, mówiłam żeby zostać — wybuchnęła Wanda. — I ja zostaję! Rób co chcesz.

— To może by tak razem — powiedziała Hała, patrząc niepewnie na Irkę i Filę.

Irka zdecydowała się w jednej chwili.

— Byłoby świetnie, gdyby panie zostały. Nasze sprawne dopiero pierwszy raz będą prowadziły taką robotę.

— Prawdę mówiąc byłabym spokojniejsza, gdyby we wsi był dzieciniec, z którym mogłybyśmy współpracować.

— Nie, druhnno — wyrwała się znów Fila — niech to będzie nasz dzieciniec. Nasz wspólny!

— No, no... Właśnie róta razem — dobrze będzie — zatarł ręce pan wójt.

— Ja, jako wójt i prezes, dam pismo do Krakowa, jakieśmy postanowili. A teraz chodźmy, niech sobie dwór obejrzą.

DECYZJA ZAPADŁA

Deszcz przestał na chwilę padać.

Fila paplala całą drogę, raz po raz wpadając w błoto na które teraz zupełnie nie zwracała uwagi.

— Więc druhnno, namioty przeniesiemy na pastwisko za parkiem... Będzie świetnie... We dworze jest studnia, a do potoku jest tylko trochę dalej, niż u nas.

— Dzieci będą się bawić w dwóch pokojach. Już te omówione z tymi druhnami. W dużej sali zrobimy jadalnię. Kuchnię tylko trzeba ogłinować.

— Przy wejściu płotek się naprawi na otwarcie.

— Jakby ciągle padało, drużyna może się też przemieścić do dworu.

— I te przedszkolanki wydają się całkiem mile.

— I sześć pokoi! No druhnno, czy my nie mamy szczęścia?...

Ale Irka myślała o tym, jak to się stało, że będąc na wywiadzie kwatermistrzowskim nie odkryła ani dworu, ani Koła Ch. T. P. D. w Toporzyskach.

— Lepiej późno, niż wcale — powiedziała nagle głośno i przyspieszyła kroku.

— Nie gadaj tyle Filu, — pośpieszmy się, trzeba przygotować oboz do jutrzejszej przeprowadzki.
c. d. n.

Pracownia Futer
„Kamczatka”

Wrocław

ulica Świerczewskiego 64

ERBE-AUTO

R. BESZTERDA
i G. ROSZAK

Przybory samochodowe
i motocyklowe

Poznań ulica Dąbrowskiego 25a
Telefon nr 518-16

Chcesz być w zgodzie
z Urzędem Skarbowym
prowadź u siebie księgowość
systemem przebitkowym

Definitiv

Katowice, Mieleckiego 3
Telefon 308-96

Sztandary, Chorągwie
Paramenta kościelne
wykonuje fachowo na miejscu firma

JÓZEF ŁOWIŃSKI
POZNAŃ, Garbary 20 - Tel. 39-05

dojazd tramwajem 1 z dworca główn.
do St. Rynku oraz 518 do Garbary
Liczne uznania za pracę

Wytwórnia
Artykułów
Harcerskich

**Edward
Nowak
w niwce**

CENTRALA MASZYN
I PRZYBORÓW BIUROWYCH
WŁ. CZ. FILIPIAK

NAPRAWA:
Maszyn do pisania - Liczenia -
Powielaczy i kas rejestracyjnych

PRZERÓBKŁ:
Maszyn do pisania na układ polski
KUPNO SPRZEDAŻ

Poznań, św. Marcin 32 - Tel. 89-19

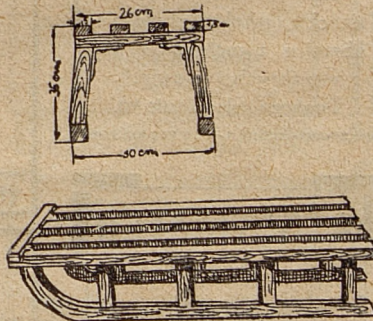
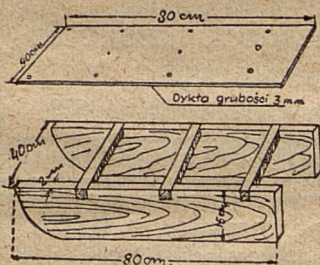
Konto czekowe:
Bank Gospodarstwa Krajowego 1342
Mieszkanie prywatne św. Marcina 32 I piętro
Telefon 88-9

U harcerzy w warsztacie

Listy Listy

Najprostsze sanki można zrobić ze zwykłych desek. W tym celu bierzemy dwie deski, najlepiej bez sęków, długości 70 do 80 cm, szerokości 15 do 20 cm oraz grubości 2,5 do 3 cm. Po wystruganiu i wygładzeniu desek, zaokrąglamy ich przednią część na półokrągło (patrz rysunek). Przygotowane ławiny łączymy za pomocą trzech poprzeczek, zrobionych z listwy o przekroju kwadratowym i wymiarze 3 cm. Poprzeczki wkładamy do wyciętych poprzecznie w ławinach otworów i przymocowujemy za pomocą gwoździ lub śrub. Zwierzchu przybijamy cienką dyktę o rozmiarze 40 do 80 cm. Obie ławiny należy podkuć blachą lub żelaznym drutem a w razie braku tegoż, wyrównać za pomocą

dnym kierunku. Kształt sanic nadajemy na uprzednio przygotowanej formie, którą najlepiej zrobić na desce. Końce sanic przygotowanych do wygięcia wkładamy do gorącej wody a następnie wkładamy do formy wyginając je odpowiednio szybko do wyznaczonego zaokrąglenia. Następnie przymocowujemy je silnie gwoździami i stawiamy w suchym miejscu, by wyschły. Najlepiej suszyć w lecie na dworze w słoneczny dzień, w izbie zaś przy piecu i w miejscu trochę przewiewnym. Po wysuszeniu sanice przyjmują potrzebny kształt i następnie robimy w nich cztery otwory na stojaki. Wymiar stojaków powinien być taki sam co sanic tzn. 4 cm. Wystrugane przy końcach kliny szerokości 2—2,5

papieru szklanego brzegi i nasmarować kilka razy smołą. Dwa otwory zrobione w ławinach służą do przywiązania sznura. Trudniej jest natomiast zrobić sanki „szwedzkie”. Są one jednak lżejsze i rozwijają większą szybkość. Rozmiar ich wynosi 90 cm długości, 26 cm szerokości i 25 cm wysokości. Sanice zrobić można z listwy jesionowej, dębowej, brzoźowej oraz klonowej. Przy wybieraniu listw, których wymiar wynosi 4 cm należy zwrócić baczną uwagę, by nie było sęków oraz by słoje biegły w je-

cm, oraz długości 2—3 cm wkładamy do kleju i następnie w przygotowane otwory. Dodatkowo można je przymocować śrubami. To samo robimy z listwami górnymi. Cztery długie listwy przymocowane śrubami tworzą górę sanek. Muszą być one dokładnie wystrugane i wyrównane przy pomocy papieru szklanego. Brzeg sanic należy zabezpieczyć przez nałożenie żelaznych prętów lub blachy. Można też nasmarować tylko smołą. Podkucie wy-mocowujemy za pomocą śrubek.

Między czytelnikami

Druhá Krystyna W. prosi druha **Bogdana Bodzinowskiego z Rozwadowa**, uczestnika kursu drużynowych w Fcluszu, pow. Jasio, o podanie adresu w celu przesłania herbu.

Druhá Barbara Brzezińska, — **Wagrowiec**, ul. Klasztorna 26, **druhá Łuhaczewska Katarzyna**, **Wagrowiec**, ul. Kościuszki 58, **druhá Niespodziana Mieczysława**, **Wagrowiec**, ul. Powstańców 27, **druhá Jurga Irena**, **Pabianice**, ul. Bóźniczna 12, **druhá Dymarska Danuta**, **Tomaszów Mazowiecki**, ul. Antoniego 8, pragną nawiązać korespondencję z harcerkami i harcerzami z całego kraju oraz z Czechosłowacją.

Na temat przyrody oraz harcerstwa napiszcie do harcerza czechosłowackiego pod adresem: **A. Naic**, **Nitrianska Blatnica**, **Czechosłowacja**.

Druhá Andrzejewska Włodzimira **Wagrowiec**, ul. Kościuszki 61, **druhá Grochowska Teresa**, **Wagrowiec**, ul. Przemysłowa 81, **druhá Kryskowiakówna Czesława**, **Wagrowiec**, ul. Bydgoska 25, **druhá Niespodziana Mieczysława**, **Wagrowiec**, ul. Powstańców 27, **druhá Witkowska Mieczysława**, **Wagrowiec**, pl. plk. Paszkowa 23, **druh Tomaszewski Zdzisław**, **Baranów** (zamek-internat) pow. Tarnobrzeg, **druhá Nizielska Henryka**, **Przasnysz**, ul. Daszyńskiego 125 (woj. warszawskie) — pragną nawiązać korespondencję.

Redaktor naczelny
hm. Edward Poppek

Wydawca: Harcerskie Biuro Wyd.

w Katowicach

Adres Redakcji i Administracji

„Na Tropie”

Katowice, Plebiscytowa 1.

Tel. 351-23 PKO III 5299. — Oddział „Na Tropie” dla Zagranicy 23 rue Taitbour Paris IXe. Tel. ARC 46-43 RSW „Prasa” Katowice — R 59551 Prenumerata kwartalna „Na tropie” wynosi 150 zł.

Wytwórnia Soków
i zapraw do wódek
Fa. Faber

wł. CZ. FABER

Łagiewniki Śl.

ul. Sienkiewicza 33 Tel. 422-00

poleca:

wysokowartościowe
soki naturalne -
zaprawy do wódek
i ekstrakty,

Ceny bezkonkurencyjne

A. Kaczmarek

WYTWÓRNIĄ
BIELIZNY

POZNAŃ

Stary Rynek 83

Wejście ul. Zamkowa 7a

Telefon 21-03 i 46-73

Znane **czapki** w całej Polsce

Harcerskie - Gimnazjalne -

Akademickie - Sportowe -

Narciarskie - dostarcza

DLA ZAKŁADÓW I KUPCÓW

Czapki harcerskie

sprawności

wszelkie oznaki oraz

części mundurowe

jak **husty, pasy** i t. d.

poleca

F-ma J. Kokociński

Pabianice, ul. Pułaskiego 4

Zygmunt

Micherdziński

FABRYKA SUKNA

BIAŁA

GŁĘBOKA 2 - TELEFON 1604

„**HEMA**”

Wytwórnia Czapek

Właśc. **H. Maligłowska**

POZNAŃ

Św. Marcin 68 m. 4

Telefon 36-47

dostarcza czapki sportowe,
narciarki harcerskie, stu-
darczki, szkolne, urzędowe,
liberyjne z materiałów po-
wierzonych i własnych.

Dostawa tylko hurtowa.

Zakład Optyczny

i Skład Przyborów Fotograficznych

Właśc.

Nieżgoda Leokadia

SOSNOWIEC

ulica 3 Maja 21, Telefon 629-10

**Harcerskie guziki, lilijki,
numerki, listki dębowe,
herby miast i kłamy
w róż ych wykonaniach
oraz odznaki dla organi-
zacji i towarzystw**

wyrabia i poleca:

Fabryka Wyróbów Metalowych

S. Jabłoński, Sp. z o. p.

POZNAŃ, Ratajczaka 17

Telefon 36-32

A. SCHAEFER

poleca:

Artykuły **ŻELAZNE**

ŻELAZO sztabowe

DŹWIGARY

BLACHY budowlane

CEMENT

GIPS

KAFLE

PAPA dachowa itp.

Kanalizacyjne i ury wodo-

ciagowe, gazowe, kana-

lizacyjne itp.

Tarnowskie Góry

ul. Krakowska 10, tel. 201

Zakłady Przemysłowe „**BIEL**”

Inż. **TADEUSZ BIESZCZANIN** i Ska w Częstochowie

polecają **mydło i proszki do prania**

Wytwórnia Wyróbów Metalowych

REKORD

Altman, Maciejewski i S-ka

Częstochowa, ul. Fabryczna 14

Fabryka Wyróbów Pończosznicych

„**Primasosnowiczanka**”

I. Enzel, Częstochowa, tel. 11-29

E. WOLKO

ZAKŁAD ZEGARMISTRZOWSKI
ZŁOTNIK - OPTYK

własny wyrób gwoździ sztandarowych -
obrączek ślubnych - bransuletek - sy-
gnetów - krzyżyków - medalików oraz
naprawa wszelkiej biżuterii

TARNIWSKIE GÓRY, ulica Krakowska 12

Telefon 340 - m. 186

Wytwórnia Art. Chemicznych

„**REX**”

Aleksander Ramlau

Łódź, Więckowskiego

(Śródmiejska nr 35)

Konto. Bank Sp. Zarobkowych nr 834

Poleca: Artykuły biurowe jak atrament
laki, tusze, farby, lubrykę, akwarele i t.d.

**ZAKŁAD
STOLARSKI**

Jan

Piernikarczyk

BIELSKO, Barlickiego 23

Telefon 16-34

wykonuje wszelkie prace

wchodzące

w zakres stolarstwa

WŁASNA PRACOWNIA

Futka

PRZERÓBKI i
WSZELKIE PRACE KUSNIERSKIE
WYKONUJE

M. Godziłowksi
MISTRZ KUSNIERSKI
POZNAŃ-RATAJCZAKA 31 - TEL. 1269

SPECJALNY
SKŁAD
FARB

i
LAKIERÓW

oraz

artyk. techn.-drogeryjnych

FR. GOGULSKI i S-KA

POZNAŃ

ul. Wrocławska 15, Tel. 35-35

SPECJALNY
MAGAZYN
Obuwia

Helena

Koczorowska

POZNAŃ, św. Marcin 64

Telefon 35-73

Poleca

**obuwie damskie
męskie i dziecięce**

BATERIE
LATARKI
ŻARÓWKI

**DOM
Przemysłowo-
Handlowy**

**Jerzy Maciejewski
Warszawa**

Widok 25, tel. 871-85 Hurt.

**GORSETY
BIUSTONOSZE**

ORAZ PASY

wszelkiego rodzaju wykonuje

M. Jaśkowiak

Poznań

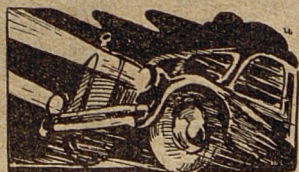
Al. Marcinkowskiego 16, Telefon 29-84

Pracownia Obuwia
Ortopedycznego

B-cia Jaroccy

Poznań, ulica Matejki 11

Telefon Nr 74-64

Warsztaty Samochodowe
i Mechaniczne

»Gwarancja«

Właśc.:

W. Dydak i J. Telenga

Sosnowiec, ulica Wiejska 5

Uwaga Harcerze!
Wszelki
ZŁOM

w każdej ilości do-
starczają:cie do uzna-
nej przez Centralę
Złomu

SKŁADNICY ZŁOMU

Władysława Priefera

w Poznaniu, ulica Dąbrow-
skiego 83/85, Tel. 90-22

Zakład
Fotograficzny

„ŁOBÓZ“

wykonuje:

zdjęcia artystyczne — por-
trety — legitymacje w ciągu
jednego dnia — oraz wszelkie
prace amatorskie

BIELSKO

ul. Gen. Stalina 1, tel. 10-56

WYKONUJE
roboty budowlane
i rozbiórki domów

Przedsiębiorstwo Budowlane

Wincenty Michalak

Poznań, ul. Marsz. Focha 108

Konto K. K. O. m. Poznania

Telefon 60-03

Najlepsze ubiory
męskie, damskie
i dziecięce

tylko w Domu Odzieży

Katowice

ul. 3 Maja 21, Tel. 364-37

Józef Jarysz
budowniczy

Przedsiębiorstwo Robót
Budowlano-Inżynierskich

Poznań

ul. Słowackiego 28, Tel. 25-08, 25-09

LUDWIK GANDYK
Zakład Kamieniarski

Katowice, ulica Prosta 6

Telefon 331-22

Fabryka płytek teracowych
i betonowych. — Roboty
ksyolitowe i teracowe.

WEŁNA

Pracownia Piłatecki
SKUP - WYMIANA - HURT.

Najkorzyst-
niejsze
miejsce
zbytu
i wymiany

Zamiejscowych obsługujemy również
za pośrednictwem poczty

Poznań, Roosevelta 19 Tel. 527-05

Oddział w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 55
Tel. 33-13 Biura czynne od 8-15 w sobotę od 8-13

Wytwórnia Przędzy, Nici, Jedwabiu i Wyrob. Dzwierskich

»ZWÓJ«

A. Kisiel, B. Sliwonik

CZĘSTOCHOWA

Al. N. M. Panny Nr. 22

Wytwórnia Siatek
i Wyrobów Metalowych

»KA-RO«

Spółka z ogr. odp

DĄBROWA GÓRN.

Reymonta 37 - Telefon 88-087

Zakres produkcji: wyrcby z drutu
oraz szlancownictwo.

„UNITEX“

Tklnia Mechaniczna
S-ka z o. o.

CZĘSTOCHOWA

ulica Wilsona 20-22

PRZEMYSŁ KONFEKCYJNY

Wyrób Toreb, Makat,
Przyborów Szkolnych
i Pcdróżnych

Z. Francuzi i St. Nocon

Częstochowa

ulica Piłsudskiego 31 - Tel. Nr. 17-90

Cz. Rukszto i E. Żmihorski
inżynierowie

Budowa Urządzeń Elektrycznych
Spółka z ogr. odp.

Bielsko-Sląsk Cieszyński

Wars:tań elektromechaniczne

Biała k. Bielska

Plac Wolności 8 - Tel. 23-25

Piece elektryczne, przemysłowe
Rozdzielnie okapturzone.

Hurtowy Skłód

Odlewów Żeliwnych i Naczyń
Kuchennych Emaliowanych

F. Lemański

Częstochowa, Warszawska 9

ZAKŁADY
PRZEMYSŁU
DRZEWNEGO

**ZIMMER
ROMAN**

Częstochowa

ulica Garibaldiiego 14

Telefon Nr. 24-82

wykonuje wszelkie
roboty wchodzące
w zakres stolarstwa.

Hurtownia
Wyrób Szklanych

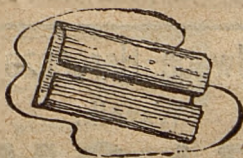
Felicja Pastwa

Katowice

ul. Andrzeja 6 - Tel. 337-00

poleca:

szkło dla przemysłu
farmaceutycznego, chemicz-
nego, perfumeryjnego, kos-
metycznego i sp. żywczeg.
oraz dla celów sanitarnych
leczniczych, laboratoryj-
nych, naukowych i szkolnych

KLAMRY

do zamykania skrzyń
system »CYKLOP«
wyrabia

B. Ciastowski

Fabryka wyrobów
drobno-metalowych

POZNAŃ, ul. Barbary 32

Telefon 11-68 m. 522-71

Wytwórnia Cukrów,
Czekolady
i Drażetek

**WAWRZYN
NYGA**

POZNAŃ

ul. Przecznicza nr. 6

(obecnie Zeylanda)

Telefon 65-82

Stosujcie

środki

UNICUM

do pielęgnowania nóg

usuwa odciski, brodawki
i wszelkie stwardzenia skóry

»UNICUM«-krem przeciw poceniu
i odparzeniu nóg, rągi pach

- Tysiące listów i podziękowań -

Żądać w aptekach i drogeriach
lub bezpośrednio od firmy.

Chemiczna Wytw. »UNICUM«
Poznań 5, ul. Strumykowa nr 5

Wytwórnia Wyrobów
METALOWYCH

**E. Frąckowiak
i Ska**

POZNAŃ

Dąbrowskiego 79

Telefon nr 97-40

POLECA:

maszynki do segregatorów,
kołobrutionów i notesów,
pineski (pluskiewki), pierś-
cienie do pędzli, oznaki dla
towarzystw, organizacji itp.

Zakład Budowy
i Strojenia
Organów

**Kuźnik
& Mildner**

RYBNIK

Chwałowicka 13

poleca:

- orazny kościelne, koncertowe, salo-
nowe i fortepianowe najlepszej kon-
strukcji (części wyrobu krajowego,
oraz sprowadzane z zagranicy)
- reperacje, przebudowy, strojenie,
pielęgnację organów itp.
- silniki i wentylatory elektryczne, aku-
stycznie nieprzeszkadzające.

Pierwszorządne referencje. — Wszystkie
prace wykonujemy pod gwarancją przez
siły fachowe i na dogodnych warunkach